

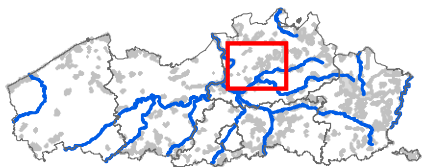
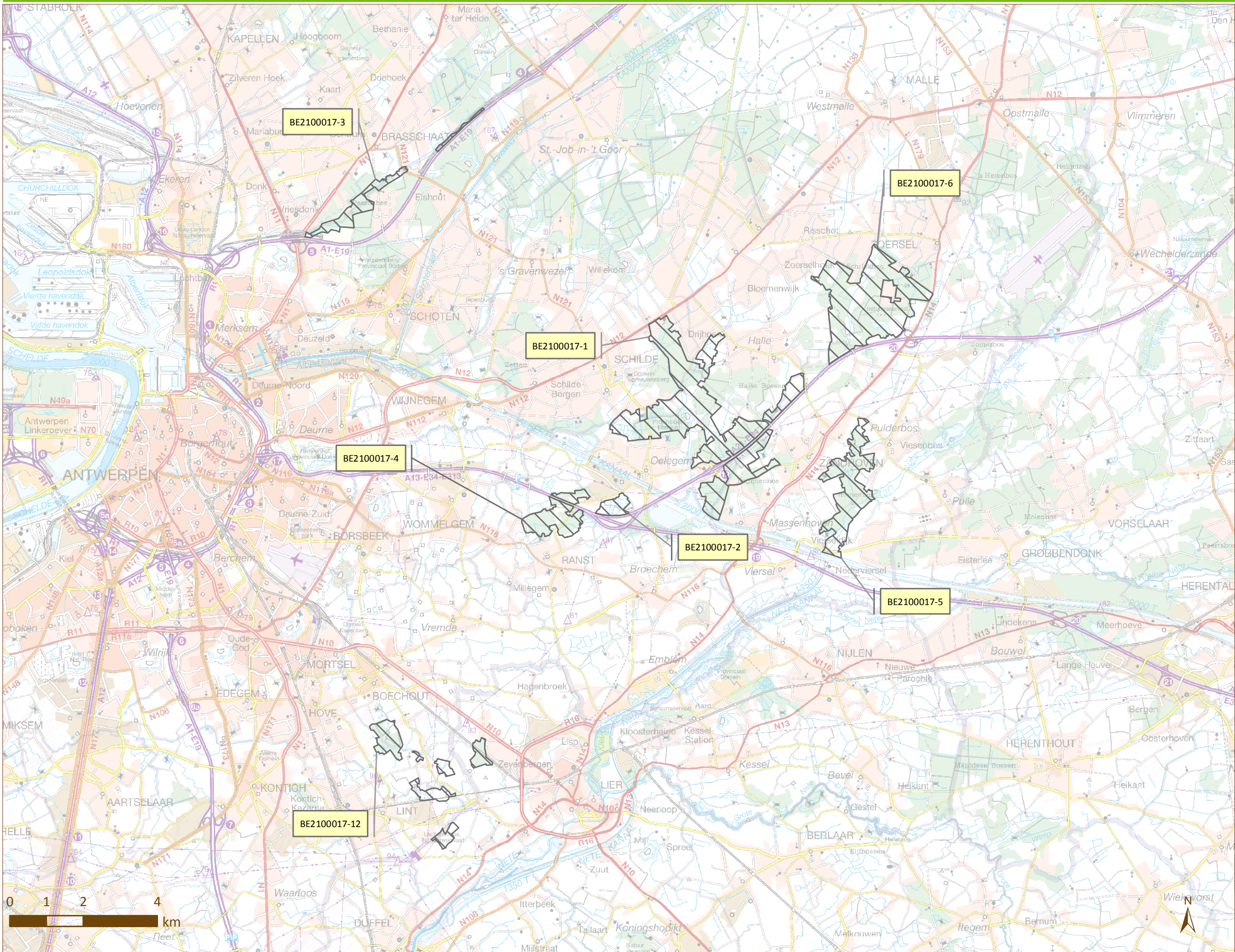
BE2100017 - Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen

Managementplan Natura 2000 1.0

Statuut document:	Informatief document
Auteur:	Agentschap voor Natuur en Bos
Datum:	19/12/2014
Documentnummer:	Natura2000_0000319

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

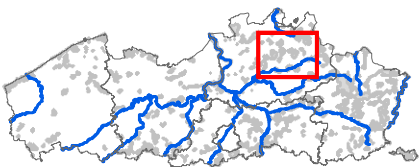
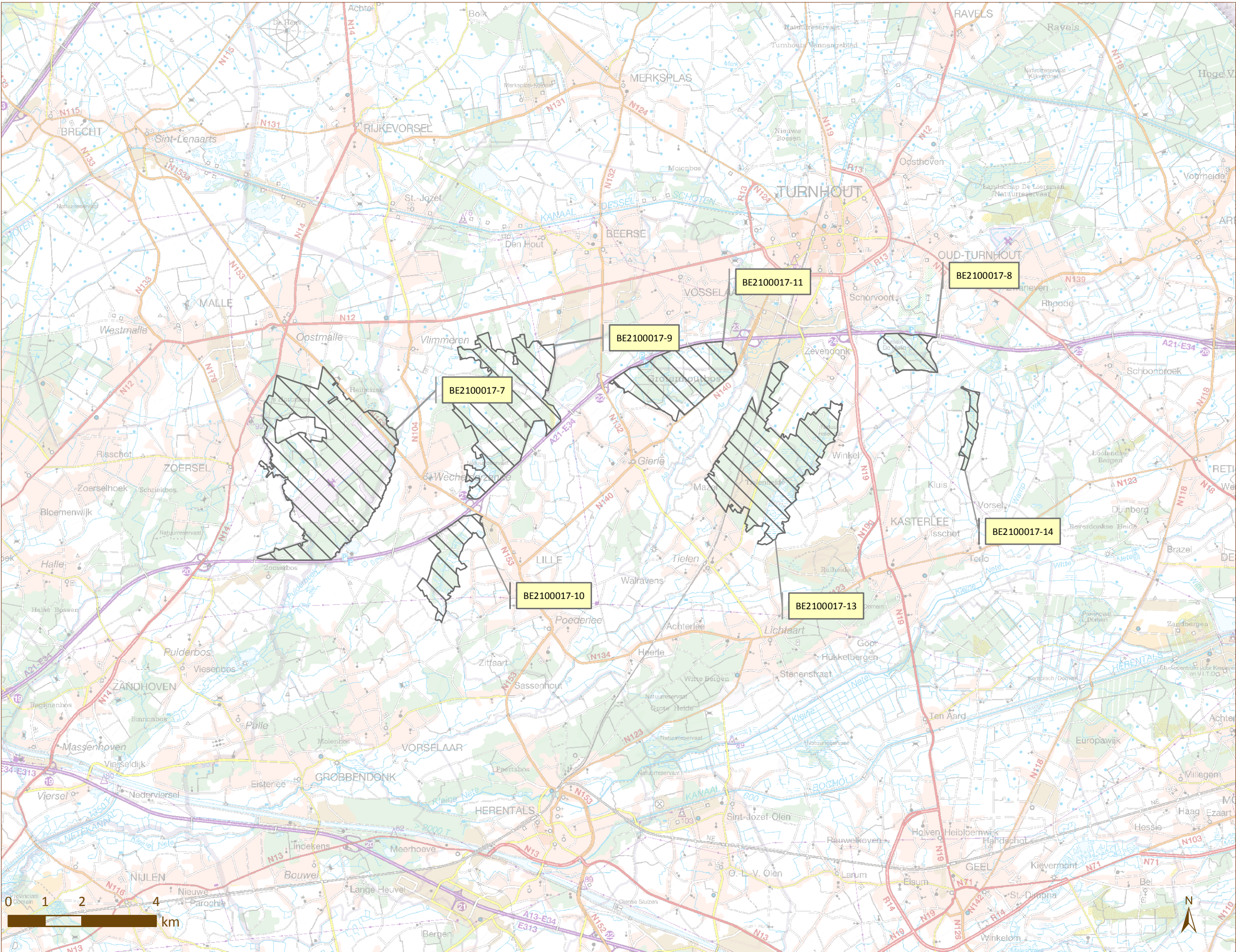
Legende

- SBZ-H
- SBZ-V

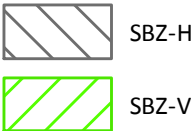
Situering van de deelgebieden
van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
is natuur

Legende

Situering van de deelgebieden
van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
is natuur

Inhoudstafel

1. Inleiding

2. Taakstelling

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

3 Openstaande taakstelling

3.1 Habitats

3.2 Soorten

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

4.1 Inspanningsmatrix

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

6 Richtkaart

6.1 Situering actuele habitats

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

6.7 Zoekzones

6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

1. Inleiding

Algemeen kader

Om de soortenrijkdom van planten en dieren en hun leefgebieden in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van Europese richtlijnen, de Vogel- en Habitatrichtlijn, een samenhangend Europees netwerk van beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook **speciale beschermingszones (hierna: SBZ)** genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitattypes van Europees belang. Voor Vlaanderen handelt het om 46 habitattypes, 49 dier- en plantensoorten en 55 vogelsoorten.

Op de lidstaten van de Europese Unie rust de verplichting om de nodige maatregelen te nemen om een ‘gunstige staat van instandhouding’ te realiseren voor bijlagesoorten en habitattypes van Europees belang. Om richting te geven aan deze maatregelen zijn door de Vlaamse regering doelen op Vlaams niveau (de zogenaamde **G-IHD**) en per speciale beschermingszone (de zogenaamde **S-IHD**) bepaald. Deze S-IHD zijn, na een intensief overlegproces tussen 2010 en 2013, vastgelegd in aanwijzingsbesluiten die door de Vlaamse regering definitief werden goedgekeurd op 23/04/2014.

De realisatie wordt gefaseerd en programmatorisch aangepakt. De realisatie van de instandhoudingsdoelen is complex: niet alle kennis is al aanwezig, verschillende belangen en personen zijn betrokken, de middelen en tijd zijn beperkt. Daarnaast is het belangrijk voor alle betrokken partijen om voortgang te maken. Omdat Vlaanderen zesjaarlijks aan Europa moet rapporteren over de voortgang, is geopteerd voor fases/cycli van zes jaar. Per cyclus wordt een **Vlaams Natura 2000 programma** opgemaakt met de Vlaamse taakstelling voor de komende periode. Inspanningen die binnen de programmacyclus moeten worden gerealiseerd zijn bindend. Het programma omschrijft ook welke engagementen sectororganisaties of overheidsinstanties opnemen en welke budgettaire consequenties hier aan verbonden zijn. Op het niveau van de speciale beschermingszones wordt de realisatie van de taakstelling opgevolgd en gestuurd via een **Managementplan Natura 2000**.

Focus Vlaams Natura 2000 programma 2014–2020

Voor de eerste programmaperiode 2014-2020 vertrekt het Natura 2000-programma van de Europese Biodiversiteitsstrategie, van Vlaanderen in Actie (ViA) en van het Pact 2020. De realisatie van die taakstelling betekent concreet dat in 2020, aan het eind van de eerste programmaperiode, 16 van de 46 beschermde habitattypes in een gunstige staat van instandhouding moeten verkeren of verbetering vertonen ten opzichte van 2007. Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Deze tussendoelen omvatten naast stand still ook de opdracht om in totaal 70% van de oppervlakte onder correct beheer te brengen. Ook voor soorten worden tussendoelen bepaald om de doelstellingen in 2050 te realiseren. Er worden geen specifieke ‘soorten 2020’ bepaald aangezien de op Europese schaal betere situatie van soorten. Bovendien wordt verwacht dat soorten ook zullen profiteren van de inspanningen voor de habitats.

Doelstelling en inhoud managementplan

De realisatie van de instandhoudingsdoelen gebeurt door maatregelen op het terrein door verschillende mensen en organisaties. De concrete ruimtelijke ligging, de planning van en afspraken over deze maatregelen zijn/worden opgenomen in plannen of projecten. Het managementplan geeft per SBZ een overzicht van de uitgevoerde, geplande en/of noodzakelijke plannen of projecten van de verschillende organisaties en mensen (= informatief). Op basis van de inschatting van de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de verschillende doelen en de taakstelling opgenomen in het Natura 2000 programma 2014-2020, geeft het bovendien ook aan voor welke terreinacties er nog afspraken moeten worden gemaakt en met welke prioriteit (= richtinggevend).

Om de vooruitgang en de realisatie van de doelen, indien nodig, te kunnen afdwingen is het managementplan het kader voor de afweging van projecten en plannen en voor het opleggen van bepaalde maatregelen. Het managementplan wordt opgemaakt en beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (hierna: het ANB) in overleg met het overlegplatform dat door het ANB voor elke speciale beschermingszone of –zones wordt georganiseerd. De goedkeuring van het managementplan gebeurt door de Vlaamse regering na formeel advies van de Gewestelijke Overleginstantie.

Gezien de technische en maatschappelijke complexiteit van de opdracht tot het realiseren van de taakstellingen; is vastgelegd dat per planperiode verschillende fasen kunnen worden onderscheiden. De startversie (managementplan 1.0) beschrijft de taakstelling voor deze planperiode voor de speciale beschermingszone. Bij de start/het einde van elke fase wordt een geactualiseerde en aangevulde versie van het managementplan vastgesteld. Voor het afronden van elke fase wordt een generieke timing op Vlaams niveau opgelegd voor alle SBZ:

- MP 1.0 met een beschrijving van de taakstelling voor deze planperiode in elke SBZ (2014).
- MP 1.1 met een beschrijving van de stand van zaken, geplande acties en gekende (prioritaire) acties (2015).
- MP 1.2 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties en uitgewerkte prioritaire acties (2017).
- MP 1.3 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties, een stand van zaken van de prioritaire acties met, indien nodig, een beschrijving van de verplichtende maatregelen (2017).

Inhoud managementplan

De inhoud van het managementplan is wettelijk vastgelegd in artikel 6 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De inhoudstafel van voorliggend document volgt de daarin voorgeschreven samenstelling.

Statuut van voorliggend Managementplan 1.0

Dit managementplan 1.0 is gebaseerd op het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone ‘BE2100017 Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen’ en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23/04/2014 (hierna: het S-IHD-besluit).

Dit managementplan 1.0 werd niet formeel vastgelegd en is een informatief document. Overeenkomstig de afspraak op de vergadering van de Vlaamse Overleggroep (dit is de voorloper van de Gewestelijke Overleginstantie) van 09/07/14 is het te beschouwen als een basis- of startversie van de managementplannen met indicatieve opgave van de taakstelling per SBZ en per deelgebied. Nog niet alle elementen van een managementplan, zoals beschreven in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014, zijn ingevuld. Bij elk hoofdstuk is aangegeven of, dan wel in welke mate, dit ingevuld werd in deze planversie.

2. Taakstelling

Het gebiedsgericht kader voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen is door de Vlaamse regering vastgesteld op 23/04/2014 . Per SBZ zijn de specifieke doelstellingen en de prioritaire inspanningen vastgelegd. In paragraaf 2.1 worden de vastgelegde doelstellingen weergegeven. Per landschapstype zijn het doel en de bijbehorende habitats en soorten opgenomen. Per soort en habitat zijn ook het gebiedsgericht kwantiteitsdoel (populaties of oppervlakten) en kwaliteitsdoel beschreven. In paragraaf 2.2 zijn de inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de verschillende doelstellingen opgenomen. De laatste paragraaf (2.3) bevat de lijst van gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering die naar boven zijn gekomen tijdens het overleg over de doelstellingen.

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

Legende	
Symbool	Omschrijving
+	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit
=/+	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale uitbreidingsmogelijkheid
=(-)	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale inkrimpingsmogelijkheid

Het boslandschap is qua oppervlakteaandeel veruit het belangrijkste landschapstype binnen dit habitatrichtlijngebied. Volgens de bosinventarisatie is 63 % (3302 ha) van de totale oppervlakte bebost. Het boslandschap omvat de volgende Europese habitattypes en soorten: zuurminnende eiken-beuken- en eiken-berkenbossen (9120 en 9190); eiken-haagbeukenbossen (9160); alluviale bossen (91E0); vleermuizen die bossen en landschappen met een belangrijk aandeel houtige vegetatie als jachtgebied prefereren. Momenteel is slechts 41 % (1366 ha) van de beboste oppervlakte in het gebied habitatwaardig. Daarnaast komen in het gebied veel naalddhoutaanplanten, populierenbossen en jonge loofbossen voor die niet als boshabitat gekwalificeerd kunnen worden. Anderzijds vormt het boslandschap ook een matrix voor habitattypes in de heidesfeer en de graslandsfeer die zich kunnen ontwikkelen op open plekken in het bos. Nagenoeg alle belangrijke Kempische oud-boskernen (Peerdsbos, Zoerselbos, 's Herenbos, Grotenhoutbos, ...) maken deel uit van dit gebied. Daarom is het gebied in de Gewestelijke Instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD) essentieel in Vlaanderen voor de boshabitats zuurminnende eiken-beukenbossen (9120) en eiken-berkenbossen (9190). In de vele beekvalleien van dit gebied komen goed ontwikkelde, oude alluviale bossen (91E0) en in veel mindere mate ook eiken-haagbeukenbossen (9160) voor. Voor deze boshabitattypes is het gebied in de G-IHD zeer belangrijk in Vlaanderen.

- **Kwaliteitsverbetering op vlak van structuur:**

de meeste boshabitats in dit gebied hebben momenteel een onvoldoende gevarieerde structuur: er zijn te veel homogene bestanden (qua leeftijd en/of boomsoort), er is te weinig dood hout en soms ook te weinig spontane verjonging. In vele bossen is het aandeel invasieve exoten (Amerikaanse eik, Amerikaanse vogelkers, rododendron, ...) te hoog. De overgang tussen bos en open habitats (heide, graslanden) is vaak heel scherp wat in het nadeel speelt van een hele reeks soorten die zich in deze overgangszone ophouden (verscheidene vlindersoorten, reptielen, nachtzwaluw, boompieper, ...). Door het toepassen van een natuurgericht bosbeheer worden invasieve exoten bestreden en zal de heterogeniteit van het bomenbestand en het aandeel van dikke bomen, dood hout, boszomen en open plekken geleidelijk toenemen. Alluviale bossen leiden vaak onder verdroging en/of eutrofiëring. Voor dit bostype is dus ook een herstel van de waterhuishouding (op sommige plaatsen ijzerrijke grondwaterkwel) en de waterkwaliteit in de beekvalleien noodzakelijk.

- **Realisatie van grote boshabitatkernen:**

de verschillende boshabitatkernen in het gebied zijn stuk voor stuk te klein. Bijna nergens wordt het Minimum Structuur Areaal (MSA) gehaald. Hierdoor zijn de populaties van de habitattypische soorten die er voorkomen ook klein en kwetsbaar en zijn de boskernen vaak slecht gebufferd tegen negatieve externe milieu-invloeden zoals eutrofiëring en verzuring. Het vergroten en met elkaar verbinden van deze boshabitatkernen is dan ook een zeer belangrijke doelstelling voor dit gebied [*]. In enkele deelgebieden wordt de vorming van een kwaliteitsvolle boshabitatkern van ca. 300 ha nagestreefd. Met de realisatie van deze grote boshabitatkernen worden langetermijngaranties gegeven voor stabiele populaties van de bijlagesoorten wespandief, zwarte specht en middelste bonte specht, maar ook voor tal van andere habitattypische soorten. Deze grote kernen zullen voor deze soorten fungeren als bronpopulatie van waaruit via stapstenen andere bossen in de Kempen gekoloniseerd kunnen worden. De oppervlaktetoename van de droge boshabitats (9120 en 9190) wordt in de eerste plaats gerealiseerd door omvorming van niet-habitatwaardig bos. Binnen de diverse oud-boskernen in dit gebied zijn immers nog aanzienlijke oppervlaktes naalddhout aanwezig die een groot potentieel hebben voor omvorming naar habitatwaardig bos op relatief korte termijn (enkele decennia). Voor de onderlinge verbinding en een betere buffering van de boshabitatkernen is ook effectieve bosuitbreiding nodig op gronden die momenteel nog niet bebost zijn. Via bosuitbreiding van droge boshabitats kan bovendien ook een functioneel netwerk van open plekken met droge heide of heischraal grasland gecreëerd worden ten behoeve van habitattypische heidesoorten. Voor de alluviale bossen zal het aandeel van effectieve bosuitbreiding in de voorziene toename hoger liggen omdat de huidige habitatkernen in de smalle beekvalleien meestal sterk versnipperd zijn. Via bosuitbreiding worden deze versnipperde kernen zoveel mogelijk met elkaar verbonden tot robuustere gehelen. De omvorming van aangeplante populierenbossen blijft in dit gebied eerder beperkt.

- **Herstel van de natuurlijke hydrologie:**

verscheidene alluviale bossen (91E0) hebben te leiden van verdroging (door onttrekking van grondwater en/of te sterke drainage in valleigebieden) en/of eutrofiëring (door aanrijking van het grondwater in de infiltratiegebieden met nitraat en orthofosfaat) met verregaande verzuuring tot gevolg. Om een goede staat van instandhouding van deze boshabitats te kunnen bereiken, is het van essentieel belang dat de natuurlijke hydrologie in de infiltratiegebieden hersteld wordt, o.m. via een aangepast bodemgebruik.

- **Doelsoorten:**

een belangrijke randvoorwaarde bij de tot doel gestelde bosomvorming en kwaliteitsverbetering zijn de habitatvereisten van de diverse soorten aan bossen gebonden vleermuizen (Bechsteins vleermuis, Brandts vleermuis/gewone baardvleermuis, franjestaart en gewone/grijze grootoorvleermuis) die in het gebied voorkomen. Deze soorten verkiezen structuurrijke loofbossen met mantels en zomen, dreven, open plekken en voldoende oude bomen met holtes en spleten. Omvorming van naalddhout en bestrijding van exoten zoals Amerikaanse eik mag dus niet ten koste gaan van levende holle bomen (waarin spechtenholen veel langer intact blijven en dus veel langer door vleermuizen kunnen gebruikt worden), staand dood hout (waarin veel keverlarven leven en waarvan de loszittende schors ook een belangrijke schuilplaats is voor vleermuizen) en drevenstructuren (die belangrijk zijn voor de connectiviteit). Daarnaast vereisen deze vleermuissoorten ook het behoud of herstel van kleinschalige landschappen met voldoende opgaande lijnvormige elementen tussen de boscomplexen. Naast de 'bosvleermuizen' zullen de volgende habitattypische soorten profiteren van deze doelstellingen: middelste bonte specht, zwarte specht en wespandief, drie bijlage 1-soorten van de vogelrichtlijn; de rodelijstsoorten bosbeekjuffer, bont dikkopje, bruine eikenpage, kleine ijsvogelvlinder, vinpootsalamander, hazelworm, boompieper, gekraagde roodstaart, goudvink, matkop, nachtegaal en wielewaal; typische ongewervelden van oude bossen zoals de lederloopkever; typische oud-bosplanten die in dit gebied hun meest noordelijke of oostelijke groeiplaatsen hebben en moeilijk vervangbaar zijn zoals wegedoorn, steeliep, bosgeelster, verspreidbladig goudveil, bosroos, dalkruid, enz.

[*] In sommige bossen (bv. de kleine geïsoleerde boskernen langs de Lachenenbeek) kan het Minimum Structuurareaal enkel bereikt worden via effectieve bosuitbreiding buiten de grenzen van het habitatrichtlijngebied. Deze bosuitbreidingen vallen echter buiten de scope van dit S-IHD-rapport en moeten via een ander beleidsproces (AGNAS) gerealiseerd worden.

Habitats - Boslandschap			
Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
9120_9190 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion) en Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 790 ha Toename tot 1867 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 209 ha. De belangrijkste toenames zullen gerealiseerd worden in de deelgebieden 1, 6, 7, 9, 11 en 13. In deelgebieden 7 en 13 wordt gestreefd naar een kwaliteitsvolle boshabitatkern van ca. 300 ha.	Voldoende spontane verjonging en heterogeniteit (qua leeftijd en soort) van het bomenbestand. Voldoende aandeel (dik) dood hout. Zo weinig mogelijk invasieve exoten. In de overgangsperiode naar voldoende oude inheemse soorten met holten en spleten dienen voor vleermuizen belangrijke exemplaren van Amerikaanse eik gespaard te worden. Voldoende soortenrijkdom en bedekking van sleutelsoorten in de kruidlaag. Voldoende open plekken (tot 3 ha) met droge heide en droog heischraal grasland met het oog op de creatie van een functioneel netwerk voor habitattypische heidesoorten. Geleidelijke bosranden aansluitend bij open habitats (heide en graslanden).
9160 - Sub-Atlantische en midden-Europese winter eikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het Carpinion-betuli	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van de actuele oppervlakte van 75 ha	Voldoende spontane verjonging en heterogeniteit (qua leeftijd en soort) van het bomenbestand. Voldoende aandeel (dik) dood hout. Zo weinig mogelijk invasieve exoten. Geleidelijke bosranden aansluitend bij open habitats (graslanden en ruigtes)
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) en 6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 500 ha Toename tot 647 ha,met als richtwaarde voor bosuitbreiding 77 ha. De belangrijkste toenames zijn voorzien in de deelgebieden 1, 5, 6, 9, 10 en 13.	Voldoende spontane verjonging en heterogeniteit (qua leeftijd en soort) van het bomenbestand. Voldoende aandeel (dik) dood hout. Voldoende soortenrijkdom en bedekking van sleutelsoorten in de kruidlaag. Voldoende open plekken (tot 3 ha) met voedselrijke alluviale ruigtes. Geleidelijke bosranden aansluitend bij open habitats (graslanden en ruigtes). Voldoende hoog grondwaterpeil en voldoende hoge kweldruk in de beekvalleien. Goede kwaliteit van oppervlakte- en grondwater (lage nitraat- en fosfaatbelasting, ...).
Soorten - Boslandschap			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
Gewone/Grijze grooto orvleermuis , Franjestaart, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis, Bechsteins vleermuis	Doel		+
	Omschrijving	Toename van de populatie van de Bechsteins vleermuis. Instandhouding of indien mogelijk toename van de huidige populaties van de andere soorten.	Verbetering van de horizontale en verticale structuur van de bossen. Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten. Behoud en versterking van mantels en zomen, dreven en open plekken. Behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, ...) op de aanvliegroutes naar de winterverblijfplaatsen en als verbinding tussen de zomerkolonies en de foerageergebieden. Geen toename van de verlichting op de belangrijkste verbindingssassen.

Naast de diverse boscomplexen omvat het gebied ook een aantal kleine tot middelgrote heidekernen. Het heidelandschap omvat de volgende Europese habitattypes en soorten:

- landduinhabitats (2310 en 2330);
- voedselarme tot matig voedselrijke vennen en plassen (3130), dystrofe vennen (3160) en oligotroof zuur overgangsveen (7140_oli);
- voedselarme tot matig voedselrijke plassen met kranswiervegetaties (3140);
- vochtige heide (4010) met slenken op veengronden (7150);
- droge heide (4030);
- droog soortenrijk heischraal grasland (6230_ha en 6230_hn);
- drijvende waterweegbree;
- heikikker en poelkikker;

In de heidekernen komen bovendien relictpopulaties van een hele reeks rodelijstsoorten voor. Sommige van deze habitats (3130 en 3140) komen (ook) voor in voormalige zandwinningsplassen en worden omwille van de samenhang ook onder dit landschap besproken.

Realisatie van drie middelgrote heidekernen met topkwaliteit:

Nergens in het gebied komt een voldoende grote aaneengesloten oppervlakte heide voor die nodig is voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de habitattypische soorten. Versterking (vergroting) van de heidekernen is dus absoluut noodzakelijk. De belangrijkste deelgebieden hiervoor zijn het militair domein van Malle, het militair domein van Tielen en de Visbeekvallei. In deze deelgebieden komen nog goed ontwikkelde landduinen voor waardoor het gebied essentieel is in Vlaanderen voor de landduinhabitats 2310 en 2330 (cfr. G-IHD). Bovendien zijn de heidekernen in de militaire domeinen centraal gelegen en door een brede bosgordel enigszins tegen negatieve externe milieu-invloeden (vermesting, verzuring, enz.) gebufferd.

1. De omgeving van het vliegveld van Malle is een kerngebied in Vlaanderen voor het dwerghaverbond, een subtype van habitatype 2330. De nog grotendeels met naaldhout beboste landduinen langs het oostelijk deel van de landingsbaan kunnen vrijgemaakt worden zodat een aaneengesloten oppervlakte landduinhabitats ontstaat. Dankzij de ZW-NO-oriëntatie van de landingsbaan zijn er goede kansen voor actieve windwerking en spontane dynamiek in deze landduinen.
2. In het militair domein van Tielen zullen voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van habitattypische soorten twee middelgrote gevarieerde heidelandschappen (landduinhabitats, vochtige en droge heide, heischrale graslanden en vennen) gecreëerd worden, die met elkaar verbonden worden via een corridor langs de spoorlijn.
3. De Visbeekvallei is samen met het Groot Schietveld het laatste leefgebied voor de Adder in Vlaanderen, maar de actuele populatie is te klein. De adder is een habitattypische soort voor heidebiotopen. Voor een duurzame adderpopulatie is dus een toename van de heidebiotopen noodzakelijk. Daarom zal de oppervlakte vochtige en droge heide, landduinhabitats en heischraal grasland in de Visbeekvallei aanzienlijk uitgebreid worden.

Kwaliteitsverbetering van de heidehabitats:

De habitatstructuur in de heidekernen is meestal zwak ontwikkeld en vaak dreigt ook vergrassing en/of verbossing door gebrek aan beheer. Naast oppervlaktetoename is dus ook kwaliteitsverbetering van de heidekernen aan de orde. Dit heeft betrekking op het verhogen van de habitatstructuur en het terugdringen van vergrassing en verbossing door gericht beheer. In vochtige heide is vergrassing en verbossing vaak het gevolg van verdroging. De kwaliteitsverbetering van de vochtige heide is dus onlosmakelijk verbonden met het herstel van de natuurlijke hydrologie.

Toename van vennen met Oeverkruidgemeenschappen en van de populaties Drijvende waterweegbree:

Het behoud van de goed ontwikkelde vegetaties van voedselarme tot matige voedselrijke stilstaande wateren (3130 en 3140) in voormalige zandwinningsplassen (Mellevijver, centrale vijver in het Grotenhoutbos) is een eerste doelstelling. Daarnaast zal de oppervlakte vennen met Oeverkruidgemeenschappen (3130) op korte termijn toenemen door venherstel in de Visbeekvallei (cfr. LIFE-project) en door de herinrichting van sommige verlaten visvijvers in de valleien van de Grote Kaliebeek en de Visbeek. Deze oppervlaktetoename geeft kansen voor de uitbreiding van het aantal populaties Drijvende waterweegbree in het gebied. Van deze soort, waarvoor het gebied ook van essentieel belang is in Vlaanderen, komt momenteel immers slechts één populatie voor in de Mellevijver.

Realisatie van een uitgestrekt complex van schrale graslanden in het militair domein van Malle

Langs de landingsbaan van het militair domein van Malle komt reeds een aanzienlijke oppervlakte soortenrijk struisgrasland (6230_ha) voor. Daarom is het gebied ook voor dit Europees prioritaire habitatype essentieel in Vlaanderen (cfr. G-IHD). Dankzij een samenspel van factoren (geschikte bodem, aangepast beheer, goede buffering van het vliegveld door de omliggende boscomplexen, ...) zijn hier grote potenties voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van dit habitatype en verscheidene habitattypische soorten. Ook de graslanden aan de westzijde van de landingsbaan dienen dus omgevormd te worden naar een complex van schrale onbemeste graslanden. In dit complex zal ruimte zijn voor ca. 10 ha extra soortenrijk struisgrasland. In de andere deelgebieden wordt gestreefd naar het onderling verbinden van de sterk versnipperde heischrale graslandjes tot grotere gehelen.

Doelsoorten

De volgende habitattypische soorten zullen profiteren van deze doelstellingen:

- heikikker en poelkikker, twee bijlage 2-soorten van de habitatrichtlijn
- nachtzwaluw en boomleeuwerik, twee bijlage 1-soorten van de vogelrichtlijn
- de volgende rodelijstsoorten: gouden sprinkhaan, heidesabelsprinkhaan, negertje, snortikker, veldkrekkel, beekoeverlibel, noordse witsnuitlibel, venglazenmaker, venwitsnuitlibel, koraaljuffer, tangpantserjuffer, groentje, heivlinder, heideblauwtje, zandloopkevers, vinpootsalamander, levendbarende hagedis, adder, tapuit
- diverse soorten zeldzame en bedreigde spinnen, lieveheersbeestjes, loopkevers, spinnendoders, mieren, goudwespen, roofvliegen, enz.

Habitats - Heidelandschap			
Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
2310_2330 - Psammofiele heide met Calluna- en Genistasoorten en Open grasland met Corynephorus- en Agrostisoorten op landduinen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 75 ha Toename met 82 ha via omvorming van vooral met naaldhout beboste landduinen in (de omgeving van) het militair domein van Malle (deelgebied 7), in het militair domein van Tielen (deelgebied 13) en in de Visbeekvallei (deelgebied 9). Het grootste deel van de beoogde oppervlaktetoename in het militair domein van Tielen (22-23 ha) zal resulteren uit het recent gerealiseerde DANAH-project.	Aanwezigheid van de verschillende successiestadia inclusief plekken open zand. Actieve windwerking (dynamiek) in deelgebied 7. Minimale verstoring door recreatie. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojuncea en 3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren en 7140_oli Oligotroof zuur overgangsvveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 25 ha Toename met 11 ha door venherstel in de Visbeekvallei (deelgebieden 9 en 10) en het militair domein van Tielen (deelgebied 13) en door herinrichting van verlaten visvijvers in de Visbeekvallei (deelgebieden 9 en 10). Het grootste deel van de beoogde oppervlaktetoename in het militair domein van Tielen (6-7 ha) zal resulteren uit het recent goedgekeurde DANAH-project. Samen met de toename van de oppervlakte venhabitats zal de oppervlakte oligotroof zuur overgangsvveen (subtype 7140_oli) toenemen.	Natuurlijke hydrologie (hoge grondwaterstand). Helder, zeer zwak tot matig gebufferd en min of meer nutriëntenarm water met een lage stikstof- en fosforconcentratie ((totaal fosfor < 40 µg/l) en een matig zure tot circumneutrale pH (pH 5 – 7,5). Vrije oevers (zonder opslag van bomen en struiken). Voldoende windwerking (voor subtype 3130_aom). Natuurlijke visstand. Zo weinig mogelijk invasieve exoten. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.
3140 - Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp. vegetaties	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van de huidige oppervlakte (ca. 16 ha) van dit habitat in de Mellevijver (deelgebied 8)	Helder, min of meer nutriëntenarm water met een lage stikstof- en fosforconcentratie en een circumneutrale tot alkalische pH. Vrije oevers (zonder opslag van bomen en struiken). Zo weinig mogelijk invasieve exoten.
4010_7150 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix en Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 7 ha Toename met 86 ha via omvorming van naalddhoutaanplanten en voormalige landbouwpercelen (afgraving, uitmijning of verschraling) . De grootste omvormingen vinden plaats in de Visbeekvallei (deelgebied 9) en het militair domein van Tielen (deelgebied 13). Samen met de toename van de oppervlakte vochtige heide zal de oppervlakte van de slenkvegetaties (7150) toenemen. Het grootste deel van de beoogde oppervlaktetoename in het militair domein van Tielen (ca. 7 ha) zal resulteren uit het recent gerealiseerde DANAH-project.	Natuurlijke hydrologie met voldoende hoge grondwaterstand. Instandhouding van een bepaalde oppervlakte slenkvegetaties (7150) in de vochtige heide. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.
4030 - Droge Europese heide	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 15 ha Toename met 43 ha via omvorming van naalddhoutaanplanten en voormalige landbouwpercelen (afgraving, uitmijning of verschraling) in de Visbeekvallei (deelgebied 9) en in het militair domein van Malle (deelgebied 7).	Aanwezigheid van alle ouderdomsstadia van struikhei (van pionier- tot degeneratiestadium) in functie van een hoge structuurrijkdom en het voorkomen van habitattypische soorten. Maximaal 30 % vergrassing. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa), subtype 6230_ha en 6230_hn	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 22 ha Toename met 15 ha via omvorming van voormalige landbouwpercelen (afgraving, uitmijning of verschraling) en omvorming van niet-habitatwaardig bos in de deelgebieden 7, 9 en 13. Veruit het grootste deel (ca. 10 ha) van deze toename wordt ingenomen door de oppervlaktetoename van het soortenrijk struisgrasland in het militair domein van Malle (deelgebied 7).	Maximaal 5 % verbossing en verruiging. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.

Soorten - Heidelandchap			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
<i>Drijvende waterweegbree</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Toename van de populatiegrootte in de Mellevijver (deelgebied 8) tot meer dan 1000 planten. Terugkeer van duurzame populaties (minimaal 100-1000 planten per populatie, minimaal 5-50 m2 en bloeiende planten of vruchten aanwezig) in het militair domein van Tielen (deelgebied 13) en in de Visbeekvallei (deelgebieden 9 en 10). De uitbreiding van het aantal populaties spoort samen met de tot doel gestelde oppervlaktetoename van habitat 3130.	Behoud van de pionierscondities (voldoende windwerking, ...) in de Mellevijver. Herstel van zwak gebufferde vennen met voldoende windwerking. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.
<i>Poelkikker, Heikikker</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Uitbreiding van de populaties in het militair domein van Tielen (deelgebied 13) tot minimaal 50-200 roepende mannetjes.	Gepaste zuurtegraad van het water in de vennen, dus voldoende gebufferd grondwater. Natuurlijke hydrologie met voldoende hoge grondwaterstand.

Landschap: Kleinschalige landschappen

In het habitatrichtlijngebied komen nog een drietal vleermuissoorten voor die een breed spectrum van jachtgebieden hebben en eerder kleinschalige landschappen foerageren.

Habitats - Kleinschalige landschappen

Geen habitats

Soorten - Kleinschalige landschappen

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
Gewone dwergvleermuis, Ingekorven vleermuis, Laatvlieger	Doel		+
	Omschrijving	Instandhouding of indien mogelijk groei van de huidige populaties .	Behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen (vooral bomenrijen en houtwallen) en een halfopen landschap. Voldoende gemengde loofbossen en parken in de omgeving van de foerageergebieden. Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten.

Landschap: Open beekdallandschap

De valleien van de talrijke beken die het gebied doorkruisen, vormen een aparte landschapsecologische eenheid. Vaak worden ze gekenmerkt door kalk- en ijzerrijke kwel waardoor ze abiotisch sterk contrasteren met de andere delen van het gebied en specifieke habitats en soorten herbergen. Het open beekdallandschap omvat volgende habitattypes en soorten: van nature voedselrijke plassen (3150) en circum-neutraal mineraalrijk overgangsvveen (7140_meso) ; traag stromende laaglandbeken met helder, zuurstofrijk water en een goed ontwikkelde waterplantengemeenschap (3260); vochtig heischraal grasland (6230_hmo); beekbegeleidende schraalgraslanden (6410); voedselrijke alluviale ruigtes van het Moerasspireaverbond (6430_hf); glanshaverhooiland (6510_hu); dotterbloemgraslanden (rbbhc); kleine en grote zeggenvegetaties (rbbms en rbbmc); moerasspirearuigtes met graslandkenmerken (rbbhf); geel schorpioenmos; kleine modderkruiper en rivierdonderpad; vleermuizen die open water en moerassen als jachtgebied prefereren. In het beekdallandschap komen ook alluviale bossen voor, maar deze worden besproken bij het boslandschap.

Realisatie van een aaneensluitend netwerk van habitatwaardige beektrajecten met gezonde populaties van rivierdonderpad en kleine modderkruiper:
habitatwaardige beektrajecten met helder, zuurstofrijk water en een goed ontwikkelde waterplantengemeenschap (habitatype 3260) komen momenteel nog maar zeer sporadisch voor in dit gebied. In verscheidene beken komen kleine modderkruiper en/of rivierdonderpad voor, maar uit de schaarse monitoringgegevens blijkt dat de populaties van deze Europees beschermde vissoorten sterk onder druk staan. Beide knelpunten hebben dezelfde oorzaken: ongezuiverde (huishoudelijke) lozingen, te frequent werkende overstorten, te diepe en te frequente beekruiming en de aanwezigheid van migratieknelpunten. Ook de beekmorfologie laat vaak te wensen over met steile oevers, hoge oeverwallen door ophoping van (nutriëntenrijk) slib, en een egale beekbodem met weinig sedimentvariatie. Wanneer de waterkwaliteit verbetert, zijn er grote potenties voor de ontwikkeling van habitatype 3260 aangezien de beken in het gebied meestal een goede structuurkwaliteit hebben. Een verdere verbetering van de waterkwaliteit is zeker te verwachten aangezien het Decreet Integraal Waterbeleid bepaalt dat alle Vlaamse waterlichamen uiterlijk tegen 2021 een goede toestand dienen te bereiken. Voor het speerpuntgebied Molenbeek-Bollaak dient dit reeds tegen 2015 het geval te zijn. Daarom wordt in samenhang met het benedenstrooms gelegen habitatrichtlijngebied “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide” (BE2100026) de realisatie van een aaneensluitend netwerk van habitatwaardige beektrajecten zonder migratieknelpunten en met een aangepast beheer als doelstelling naar voor geschoven. Dit netwerk moet de ontwikkeling van gezonde populaties rivierdonderpad en kleine modderkruiper mogelijk maken. De herinrichting van verlaten visvijvers in de valleien van de Visbeek en de Grote Kaliebeek zal veel kansen geven voor de ontwikkeling van van nature voedselrijke plassen (3150) en de hiermee samen voorkomende verlandingsvegetaties (7140_meso).

Realisatie van een voldoende grote aaneengesloten oppervlakte beekbegeleidende graslanden en ruigtes in de valleien van de Tappelbeek en de Visbeek:
dit gebied is in Vlaanderen essentieel voor beekbegeleidende schraalgraslanden (6410), omdat er nog een vallei is waar het zeldzame subtype blauwgrasland (6410_mo) voorkomt, en voor geel schorpioenmos dat in dit blauwgrasland haar enige groeiplaats in Vlaanderen heeft. Verspreid in de beekdalen komen ook veldrusgraslanden (6410_ve), voedselrijke alluviale ruigtes (6430_hf) en relictten van glanshaverhooilanden (6510_hu) voor. Vele van deze waardevolle vochtige graslanden zijn verruigd en verbost of helemaal verdwenen door verdroging, eutrofiëring en gebrek aan beheer. In dit gebied zijn er echter veel potenties voor deze graslanden. Langs de Tappelbeek in het Zoerselbos en in de Visbeekvallei wordt een voldoende grote aaneengesloten oppervlakte (telkens ca. 30 ha) van beekbegeleidende graslanden en ruigtes tot doel gesteld. In beide gevallen zal het gaan om een mozaïek van Europees beschermde habitattypes (veldrusgraslanden en glanshaverhooilanden) enerzijds en regionaal belangrijke biotopen (dotterbloemgraslanden, grote en kleine zeggenvegetaties, moerasspirearuigtes met graslandkenmerken) anderzijds. In het Zoerselbos zal dit gebeuren in het kader van het natuurinrichtingsproject door het herstel van een oud vloeibeemdencomplex waarin nog typische soorten (Graslathyrus, Beemdlangbloem, ...) voorkomen, en in de Visbeekvallei in het kader van het LIFE-project. Ook in de vallei van het Groot Schijn wordt gestreefd naar een oppervlakte-uitbreiding van veldrus- en blauwgraslanden (6410) en vochtig heischraal grasland (6230_hmo). De graslanden van het Vrieselhof en de Rundvoort behoren immers tot de best ontwikkelde en soortenrijkste van het hele habitatrichtlijngebied, maar zijn nu nog te gefragmenteerd.

Herstel van de lokale hydrologie en van een aangepast graslandbeheer in de beekvalleien:
op verschillende plaatsen (Zalfenbos in Malle, vallei van de Rode Loop, ...) wordt de natuurlijke grondwaterkwel in de beekvalleien weggevangen door drainagegrachten of grondwaterwinningen of wordt het grondwater in de infiltratiegebieden aangerijkt door meststoffen. Hierdoor verdrogen of verruigen de kwelafhankelijke habitats en worden ze niet meer gebufferd tegen verzuring. Herstel van de natuurlijke hydrologie is een essentiële randvoorwaarde voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitats. Voor het behoud van deze habitats is ook een aangepast extensief graslandbeheer noodzakelijk. Mee sturend voor de tot doel gestelde kwaliteitsverbetering van de stilstaande wateren en beekvalleien in het gebied zijn de habitatvereisten van de diverse soorten aan vochtige tot natte ecotopen gebonden vleermuizen (watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) die in het gebied voorkomen. Deze soorten verkiezen ofwel open waterpartijen met een goede waterkwaliteit, een natuurlijke visstand in evenwicht met de draagkracht van de plas, en natuurlijke oevers begroeid met oevervegetatie ofwel open beekvalleien met een mozaïek van vochtige graslanden, ruigtes enz.

Habitats - Open beekdallandschap			
Habitat		Oppervlakte	doelstelling
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition en 7140_meso - mineraalarm circumneutraal overgangsveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 5 ha Toename met 2 ha via herinrichting van verlaten visvijvers in de vallei van de Grote Kaliebeek (deelgebied 13). Samen met de toename van de oppervlakte habitatwaardige vijvers zal de oppervlakte verlandingsvegetaties (subtype 7140_meso) gevoelig toenemen.	Helder, matig nutriëntenrijk (niet hypertroof) water met een matige stikstof- en fosforconcentratie (en een min of meer neutrale tot matig alkalische pH). Voldoende lichtinval. Natuurlijke visstand. Zo weinig mogelijk invasieve exoten.
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion	Doel	+	+
	Omschrijving	Realisatie van een aaneensluitend netwerk van habitatwaardige beektrajecten in samenhang met de SBZ-H “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide” (BE2100026). Zowel in de Tappelbeek, de Molenbeek-Bollaak en de Visbeek wordt gestreefd naar een aaneensluitend habitatwaardig traject van 8 km. Deze doelstelling zal binnen deze SBZ-H gerealiseerd worden door de provincie Antwerpen. In de SBZ-H “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide” is ook het Vlaams Gewest (in casu de Vlaamse Milieumaatschappij en de nv Waterwegen en Zeekanaal) een belangrijke partner.	Hooguit matig eutroof water met een lage stikstof- en fosforconcentratie, lage concentratie bestrijdingsmiddelen en lage sedimentvracht. Natuurlijke beekstructuur (meandering, afwisseling sedimentfracties, ...). Geen ongezuiverde lozingen en zo weinig mogelijk overstorten. Zo weinig mogelijk ruiming.
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion) en 6230_hmo - Vochtige soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 6,5 ha Toename met 16 ha 6410 en 1,5 ha Toename met 12 ha 6230_hmo via omvorming van verruigde en verboste graslanden in de deelgebieden 1, 6 en 9. De grootste omvormingen zullen plaats vinden in de valleien van de Tappelbeek (deelgebied 6) en de Visbeek (deelgebied 9). Deze doelstelling omvat eveneens de lokale toename van het blauwgrasland in het Vrieselhof (deelgebied 1) tot maximum 1,5 ha binnen een bufferende vegetatie van 5 ha via omvorming van enkele percelen alluviaal bos.	Natuurlijke hydrologie met een hoge grondwaterstand en mineraalrijke kwel. Maximaal 5% verbossing en 10% verruiging. Voldoende bufferende vegetatie rond het blauwgrasland in het Vrieselhof. Gevarieerd microreliëf van droge kopjes (6230_hmo), laagtes met tijdelijk stagnerend regenwater (dominantie van kleine zeggen) en overgangssituaties waar de kwelinvloed overheerst (6410) is essentieel voor de vele zeldzame soorten. Geen stagnerend regenwater over een grote oppervlakte. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel ca. 2,5 ha Toename met 5 ha via omvorming van verruigde en verboste graslanden in de valleien van de Tappelbeek (deelgebied 6) en de Visbeek (deelgebied 9).	Maximaal 5 % verbossing en 10 % verruiging

Soorten - Open beekdallandschap

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
Beekprik	Doel	+	+
	Omschrijving	Terugkeer van een populatie in de Molenbeek-Bollaak en haar zijbeken (Tappelbeek, ...).	Goede waterkwaliteit (BBI ≥ 8: geen of slechts plaatselijk organische belasting). Geen migratieknelpunten (stuwen, duikers, spuien, ...). Geen (of enkel gefaseerde) slib- en kruidruiming in de beektrajecten waar de soorten voorkomen.
Geel schorpioenmos	Doel	+	+
	Omschrijving	Uitbreiding van de populatie in het Vrieselhof (deelgebied 1) tot meer dan 100 m2 of meer dan 10 duidelijk gescheiden groeiplaatsen. Deze doelstelling zal gerealiseerd worden op percelen beheerd door de provincie Antwerpen.	Aangepast maaibeheer van het blauwgrasland in het Vrieselhof. Herstel natuurlijke hydrologie (o.m. mineraalrijke kwel). Geen stagnerend regenwater over een grote oppervlakte. Vermindering van eutrofiërende en verzurende atmosferische deposities.
Kleine dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis	Doel		+
	Omschrijving	Instandhouding of indien mogelijk groei van de huidige populaties .	Voldoende gemengde loofbossen en parken in de omgeving van de foerageergebieden. Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten. Open water (grote waterplassen, rivieren en kanalen) met beschutte, vegetatierijke oevers zonder een overvloed aan bedekkende of drijvende waterplanten of gevarieerde beekvalleien (met vochtige graslanden, ruigtes, perceelsrandbegroeiing, ...) in de onmiddellijke omgeving van de zomerverblijfplaatsen. Verbetering van de waterkwaliteit van open water. Natuurlijke visstand en zo weinig mogelijk invasieve exoten in de waterplassen. Behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, ...) op de aanvliegroutes naar de winterverblijfplaatsen en als verbinding tussen de zomerkolonies en de foerageergebieden. Vermijden van lichtpollutie op vliegroutes en jacht, zwerm-, paar- en overwinteringsplaatsen.
Rivierdonderpad, Kleine modderkruiper	Doel	+	+
	Omschrijving	Voldoende grote populaties (minimaal 350-2000 individuen/ha voor kleine modderkruiper en minimaal 100-200 individuen/ha voor rivierdonderpad) met een evenwichtige populatiestructuur en een voldoende grote genetische diversiteit in de Laarse Beek, het Groot Schijn, de Molenbeek-Bollaak, de Tappelbeek, de Kleine Wilboerebeek, de Kleine Beek, de Visbeek en de Rode Loop. Deze doelstelling spoort samen met de tot doel gestelde realisatie van een aaneensluitend netwerk van habitatwaardige beektrajecten (zie bij habitatype 3260) en moet ook in samenhang gezien worden met de instandhoudingsdoelstellingen voor de SBZ-H “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide” (BE2100026). Deze doelstelling zal binnen deze SBZ-H gerealiseerd worden door de provincie Antwerpen. In de SBZ-H “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heide” is ook het Vlaams Gewest (in casu de Vlaamse Milieumaatschappij en de nv Waterwegen en Zeekanaal) een belangrijke partner.	Bijkomende kwaliteitseisen ten opzichte van het habitatype 3260 inzake BZV, zuurstofgehalte en temperatuur en afwezigheid migratieknelpunten. Geen migratieknelpunten (stuwen, duikers, spuien, ...). Geen (of enkel gefaseerde) slib- en kruidruiming in de beektrajecten waar de soorten voorkomen. Bijkomend voor rivierdonderpad: voldoende dood hout of andere harde substraten in de bedding van de waterloop.

Landschap: Vleermuisverblijf-, zwerm- en paarplaatsen

Hieronder vallen de overwinteringsplaatsen van vleermuizen die deel uitmaken van dit habitatrictlijngebied, nl. het fort van Oelegem, de schans van Schilde en de aanwezige bunkers.

Habitats - Vleermuisverblijf-, zwerm- en paarplaatsen

Geen habitats

Soorten - Vleermuisverblijf-, zwerm- en paarplaatsen

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
<i>Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Fanjestaart, Ingekorven vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis, Bechsteins vleermuis</i>	<i>Doel</i>		+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud of toename van de overwinterende populatie in het fort van Oelegem, de schans van Schilde en de aanwezige bunkers.	Behouden, verbeteren en bufferen van het geschikt microklimaat in het fort van Oelegem zodat aan volgende kwaliteitseisen voldaan is: geen verstoring van de betreffende soorten; zones met stabiele hoge temperatuur tussen 7 en 10°C; zeer hoge relatieve luchtvochtigheid (> 90 %); maximaal tochtvrij; geen lichtpollutie in winterverblijfplaatsen, zwermplaatsen, fortgrachten en aanvliegroutes. Behoud, verbetering en buffering van het geschikt microklimaat in de schans van Schilde zodat aan volgende kwaliteitseisen voldaan is: geen verstoring van de betreffende soorten; stabiele vorstvrije temperatuur; zeer hoge relatieve luchtvochtigheid (> 90%); tochtvrij; geen lichtpollutie in winterverblijfplaatsen, zwermplaatsen, fortgrachten en aanvliegroutes. Behoud van de gunstige toestand van zwerm- en paarplaatsen.

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

In samenhang met de hoger beschreven doelstellingen zijn door de Vlaamse regering per gebied een aantal prioritaire inspanningen vastgelegd. Dit is een globale omschrijving van de acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste inspanningen/acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen. De concretisering van deze prioritaire inspanningen in verschillende acties is een belangrijk onderdeel van het implementatieproces. Voor het realiseren van de prioritaire inspanningen zijn vaak meerdere acties nodig. In paragraaf 4.1 (inspanningsmatrix) worden onder meer alle noodzakelijke acties die voortvloeien uit deze prioritaire inspanningen weergegeven.

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 1	Natuurgericht beheer van habitatwaardige bossen	Een natuurgericht bosbeheer gericht op de verbetering van de horizontale en verticale structuur en de bestrijding van invasieve exoten wordt voorzien in de bossen beheerd door het ANB of een erkende terreinbeherende vereniging. Te scherpe overgangen tussen bos- en open habitats dienen verzacht te worden door het dunnen van de bosranden of het voeren van een geschikt mantel-zoombeheer, ook intern langs dreven en open plekken. Ook in andere openbare bossen en privé-bossen gelegen in het VEN zal op termijn door toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer de structuur verbeteren en het aandeel invasieve exoten afnemen. De verschillende bosgroepen die in het gebied actief zijn (Bosgroep Noorderkempen, Bosgroep Kempense Heuvelrug, Bosgroep Antwerpen Zuid en Bosgroep Antwerpen Noord) kunnen hierin een zeer belangrijke rol spelen.
PI 2	Omvorming van niet-habitatwaardig bos naar boshabitats	In sommige bossen zal deze omvorming spontaan verlopen zonder menselijk ingrijpen; elders zal de spontane opslag van inheemse boomsoorten versneld worden door het uitvoeren van dunningen. Omvorming omvat tevens het creëren van voldoende open plekken. Voor de bossen beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos of een terreinbeherende vereniging, wordt er van uitgegaan dat op termijn minstens 80% van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste bostype door de toepassing van de bestaande beheervisie van het Agentschap en de uitvoering van beheerplannen. In de private bossen gelegen in het VEN kan door omvorming bijkomend boshabitat gerealiseerd worden door toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer. Vaak is het aangewezen om op vrijwillige basis verder te gaan dan het minimale percentage (20%) inheemse en standplaatsgeschikte boomsoorten dat de CDB voorop stellen. De belangrijkste omvormingen zullen plaats vinden in het Drijhoekbos in Schilde (ANB en gemeente Schilde), het Zoerselbos (ANB), de boscomplexen rondom het militair domein van Malle (vooral privé-eigenaars, maar ook ANB en Natuurpunt), de openbare bossen in deelgebied 9 (gemeentes Lille en Beerse), het Grotenhoutbos (ANB) en de bossen op het militair domein van Tielen (ANB).
PI 3	Effectieve bosuitbreiding	Effectieve bosuitbreiding zal gebeuren op gronden die nu reeds een natuurinvulling hebben en op landbouwgronden (cfr. ruimtebalans Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen). De belangrijkste bosuitbreidingen worden voorzien binnen deelgebied 1 tussen het Drijhoekbos, de Halse bossen en de bossen in de vallei van de Tappelbeek (ANB en privé-eigenaars), in het Zoerselbos (ANB), de boscomplexen rondom het militair domein van Malle (vooral privé-eigenaars, maar ook ANB en Natuurpunt), het Grotenhoutbos (ANB), het militair domein van Tielen (ANB) en de bossen rondom de Mellevijver (ANB en privé-eigenaars).
PI 4	Versterking van heidekernen	De tot doel gestelde versterking van de heidekernen in de militaire domeinen van Malle en Tielen en in de Visbeekvallei zal gebeuren door de omvorming van naaldhoutaanplanten en voormalige landbouwpercelen (ontgronden, uitmijnen en verschralen). De grootste inspanningen hiervoor zullen geleverd worden door ANB (Tielen en Malle) en Natuurpunt en de gemeentes Lille en Beerse (Visbeekvallei). De realisatie van een voldoende grote oppervlakte landduinen met actieve wind-werking aan de noordoostzijde van het militair domein in Malle dient te gebeuren in samenspraak met privé-boseigenaars.
PI 5	Aangepast beheer en toename van beekbegeleidende graslanden en ruigtes in de valleien van de Tappelbeek, de Visbeek en het Groot Schijn	De realisatie van een voldoende grote aaneengesloten oppervlakte beekgeleidende graslanden en ruigtes in de valleien van de Tappelbeek en de Visbeek gebeurt in het kader van het natuurinrichtingsproject Zoerselbos (ANB en VLM) en het LIFE+-project Visbeekvallei (Natuurpunt). In de vallei van het Groot Schijn worden de inspanningen geleverd door Natuurpunt (Rundvoort) en de provincie Antwerpen (toename blauwgrasland met Geel schorpioenmos in het Vrieselhof). Voor de instandhouding van deze habitats wordt voorzien in een aangepast extensief maaibeheer (eventueel met nabeweiding en extensieve begrazing).
PI 6	Herinrichting van verlaten visvijvers in de valleien van de Visbeek en de Grote Kaliebeek	Herinrichting van verlaten visvijvers in de valleien van de Visbeek en de Grote Kaliebeek kan de ontwikkeling van van nature eutrofe plassen met een rijke waterplantenvegetatie (habitattype 3150), oligo- tot mesotrofe wateren (3130) en overgangs- en trilveen (habitattype 7140) mogelijk maken. Vaak zullen de oevers vrijgemaakt moeten worden omdat vele vijvers in bosgebied liggen en dus te sterk beschaduwd zijn. Soms zijn ook slibruiming, afschuining van te steile oevers en/of gedeeltelijke afvissing noodzakelijk. Deze inspanning zal gerealiseerd worden door Natuurpunt (LIFE+-project Visbeekvallei en Winkelsbroek), ANB (Rielenbroek-Balderij) en privé-eigenaars (Uitgebreid Bosbeheerplan De Balderij).
PI 7	Herstel van de natuurlijke hydrologie en verbetering van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	In de valleien van het Groot Schijn, de Tappelbeek, de Visbeek, de Grote Kaliebeek en de Rode Loop wordt de natuurlijke hydrologie hersteld. Drainage van valleigronden wordt zoveel mogelijk vermeden via een opwaardering van de beekmorfologie en de opgepompte debieten van grondwaterwinningen worden verder afgestemd op de standplaatsvoorwaarden van de tot doel gestelde habitats en soorten (vochtige heide, beekbegeleidende graslanden en ruigtes en alluviale bossen) .Ook een verdere verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater is noodzakelijk voor de ontwikkeling en instandhouding van de tot doel gestelde habitats en soorten in het beekdallandschap (naast bovenvermelde habitats zijn dit laaglandbeken met een goed ontwikkelde waterplantenvegetatie, kleine modderkruiper en rivierdonderpad). Dit moet gebeuren door- de snelle uitvoering van de zoneringsplannen in de betrokken gemeenten, inclusief de installatie van een IBA bij woningen die niet aangesloten kunnen worden op de riolering (gemeenten, particulieren)- de verdere optimalisatie van de waterzuiveringsinfrastructuur in de betrokken zuiveringsgebieden, inclusief de aanleg van gescheiden rioleringstelsels (waardoor de overstorten minder zullen werken) en - indien noodzakelijk - het saneren van overstorten (gemeenten, waterketenbedrijven)- het vermijden van rechtstreekse afspoeling van sediment en meststoffen in de waterlopen en van aanrijking van het grondwater in de infiltratiegebieden van de waterlopen, hoofdzakelijk via een betere handhaving (landbouw).

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 8	Aangepast beheer van de waterlopen die door de Speciale Beschermingszone stromen	De tot doel gestelde realisatie van een aaneensluitend netwerk van habitatwaardige beektrajecten vereist een aangepast waterbeheer. Op de beken waarin kleine modderkruiper en/of rivierdonderpad voorkomen, worden de resterende vismigratieknelpunten weggewerkt volgens de opgemaakte prioritering en worden ruiming en zo veel mogelijk vermeden. Op plaatsen waar de natuurlijke overstromingsdynamiek wordt hersteld, ontstaan, naast de voedselarme grondwatergevoede valleibiotopen, voedselrijkere overstromingsbiotopen en paaiplassen. Dit aangepast waterbeheer is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van: 1. de provincie Antwerpen die alle beektrajecten die door de SBZ stromen beheert 2. de gemeenten die de opwaartse trajecten van deze beken beheren 3. het Vlaams Gewest (Vlaamse Milieumaatschappij en Waterwegen en Zeekanaal) dat de grotere waterlopen beheert waarin de beken uitmonden (Aa, Kleine Nete) en van waaruit de versterking van de bestaande populaties en de vestiging van nieuwe populaties van kleine modderkruiper en rivierdonderpad kan gebeuren. Op basis van de ontsnipperingsstudie voor de E34/E313 heeft de Administratie Wegen en Verkeer de intentie om ter hoogte van belangrijke waterlopen ecoduikers te voorzien. De faunaverbinding via de Tappelbeek is opgenomen in het natuurinrichtingsproject Zoerselbos.
PI 9	Afstemming van recreatief medegebruik op de ecologische waarden	Een betere recreatieve ontsluiting van natuur- en bosgebieden bevordert het draagvlak voor natuurontwikkeling. Door de realisatie van grote aaneengesloten natuurgebieden kunnen de recreatiestromen (wandelaars, fietsers, ...) beter geleid worden zodat kwetsbare habitats en soorten ontzien worden. O.m. in het Peerdsbos en het Zoerselbos wordt de verdere uitbouw van recreatieve infrastructuur voorzien. Weekendverblijven in of nabij deelgebieden met kwetsbare natuurwaarden (bv. de Visbeekvallei en de vallei van de Grote Kaliebeek) dienen de nodige maatregelen te nemen om de rust te bewaren en het risico op waterverontreiniging en verspreiding van invasieve exoten uit te sluiten.

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

Tijdens het overleg over de instandhoudingsdoelstellingen is een aantal gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering aangebracht door de deelnemers aan het voorafgaand overlegproces. In deze paragraaf worden deze meegegeven ter informatie. De lijst is niet limitatief noch bindend. Het is bovendien mogelijk dat deze lijst wijzigt tijdens het implementatieproces.

	Omschrijving aandachtspunten
1	Gemeente Malle De gemeente Malle wil betrokken worden bij het overleg over de implementatie van de IHD. (Bron: S-IHD rapport)
2	Gemeente Malle De gemeente Malle stelt dat de vliegactiviteiten op het militair domein van Malle beperkt dienen te blijven tot het huidige niveau. (Bron: S-IHD rapport)
3	Gemeente Vorselaar De gemeente Vorselaar stelt dat een eventuele aanpassing van teelten (naar teelten met een kleinere mestbehoefte) in infiltratiegebieden op vrijwillige basis dient te gebeuren. (Bron: S-IHD rapport)
4	Gemeente Kasterlee / Gemeente Lille / Gemeente Vorselaar De gemeenten Kasterlee, Lille en Vorselaar stellen dat maatregelen voor het herstel van de natuurlijke hydrologie en een aangepast waterlopenbeheer binnen de deelgebieden 9, 10, 13 en 14, geen storende en/of nadelige effecten mogen hebben op het landbouwgebruik in de aansluitende en omliggende (herbevestigde) agrarische gebieden. (Bron: S-IHD rapport)
5	BLOSO Bloso stelt dat het herlokalisieren van de kleiduifschietstand in het militair domein van Tielen bespreekbaar is, maar dat ook minder kwetsbare locaties binnen het militair domein in aanmerking moeten genomen worden. Overleg tussen ANB, Defensie en de schietclub hierover is noodzakelijk. Bloso is bereid om aan dit overleg deel te nemen. (Bron: S-IHD rapport)
6	BLOSO Bloso vraagt om in de regio Malle gereguleerde terreinen voor gemotoriseerde sporten te ontwikkelen. Alleen door terreinen te voorzien voor zowel wedstrijden en trainingen als voor recreatief gebruik, zal de druk op de open ruimte kunnen afnemen. (Bron: S-IHD rapport)
7	BLOSO Bloso vindt het essentieel dat bij de realisatie van de IHD in het Peerdsbos en het Zoerselbos, deze bossen hun belangrijke recreatieve functie voor de inwoners van het dichtbevolkte gebied rond Antwerpen kunnen blijven behouden. (Bron: S-IHD rapport)
8	Toerisme Vlaanderen Toerisme Vlaanderen vraagt om bij de implementatie van de IHD voldoende rekening te houden met de huidige toeristisch-recreatieve activiteiten in de omgeving van de SBZ en benadrukt dat de toekomstige ontwikkelingen, zoals bepaald in de ruimtelijke structuurplannen van de provincie en de gemeenten, hierdoor niet gehypothekeerd mogen worden. (Bron: S-IHD rapport)
9	Provincie Antwerpen De provincie Antwerpen vraagt om bij de implementatie van de IHD negatieve impact op het aanwezige archeologisch erfgoed te vermijden of zo klein mogelijk te houden (Bron: S-IHD rapport)

	Omschrijving aandachtspunten
10	Agentschap Onroerend Erfgoed Binnen het projectgebied zijn beschermde landschappen, beschermde dorpsgezichten, beschermde monumenten en beschermd archeologisch erfgoed gelegen. Ingrepen of inrichtingsmaatregelen in functie van het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen mogen niet strijdig zijn met de maatregelen en richtlijnen van de besluiten tot voorlopige of definitieve bescherming. (Bron: S-IHD rapport)
11	Agentschap Onroerend Erfgoed 1. het behoud van de geomorfologische kenmerken van de landduinen ten oosten van de landingsbaan van het militair vliegveld van Malle 2. het behoud van de waardevolle bomenrijen, houtkanten, bermen, zandwegen, perceelsstructuren ... in de niet aangeduide ankerplaatsen ‘Visbeekvallei’, ‘Vallei van de Kindernouwbeek’ en ‘Vallei van de Grote Kaliebeek’ uit de landschapsatlas, zodat de landschapsevolutie leesbaar blijft. 3. eventuele acties binnen de definitief aangeduide ankerplaats ‘Peerdsbos en Park van Brasschaat’ en het erfgoedlandschap ‘Park van Brasschaat’ te toetsen aan de zorgplicht. 4. per deelgebied een opsomming te maken van alle voorziene acties, waarbij deze tegen elkaar worden afgewogen om te zien of de haalbaarheid binnen één gebied kan gewaarborgd worden. Zoniet dienen keuzes gemaakt te worden waarbij de voorkeur gegeven wordt aan acties die een beperkte invloed hebben op de cultuurhistorische kenmerken van het gebied.Het Agentschap stelt tenslotte dat het eventueel afschuinen van de oever van de Antitankgracht ingaat tegen het beschermingsbesluit van de Antitankgracht en niet zal worden toegestaan. (Bron: S-IHD rapport)
12	Sector bos Voor het halen van de IHD in de Visbeekvallei is het noodzakelijk dat de afbakening van de zones voor verblijfsrecreatie in (de omgeving van) dit deelgebied herbekeken wordt. (Bron: S-IHD rapport)
13	Departement LV Het departement Landbouw en Visserij vraagt om de maatregelen voor het herstel van de natuurlijke hydrologie (hoge grondwaterstand) in de deelgebieden Visbeekvallei, Kindernouw en Tielenkamp en de effecten ervan te beperken binnen de grenzen van de SBZ en het herstel van de natuurlijke hydrologie in overleg en samenspraak te doen met de plaatselijke landbouwers. (Bron: S-IHD rapport)
14	Departement LV / Gemeente Vorselaar Het departement Landbouw en Visserij wenst dat de landbouwpercelen binnen en buiten deze SBZ voldoende ontwaterd kunnen worden. Het niet of onvoldoende ruimen van de beken heeft een negatieve invloed op het landbouwgebruik. Het departement wenst volgende acties uit het bekkenbeheerplan voor het Netebekken, die op alle waterbeheerders van toepassing zijn, te benadrukken:actie 17: ‘uitvoeren van noodzakelijke kruidruiming op de bevaarbare en onveerbare waterlopen in het Netebekken’actie 18: ‘uitvoeren van noodzakelijke slibruiming om de afvoercapaciteit van de bevaarbare en onbevaarbare waterlopen in het Netebekken te garanderen’ (Bron: S-IHD rapport)
15	Sector landbouw / Sector eigenaars De sectoren Landbouw en Eigenaars vragen dat bij het voeren van een aangepast waterlopenbeheer rekening gehouden wordt met de betrokken grondeigenaars en -gebruikers. In overleg moet bekeken worden op welke manier de IHD voor de Europees beschermde vissoorten gerealiseerd kunnen worden. (Bron: S-IHD rapport)
16	Sector landbouw / Departement LV De sector Landbouw en het departement Landbouw en Visserij vragen om bij de lokalisering van effectieve bosuitbreiding rekening te houden met de meer gevoelige landbouwgronden volgens de LGA. (Bron: S-IHD rapport)
17	Sector landbouw / Departement LV De sector Landbouw en het departement Landbouw en Visserij vragen om de effectieve bosuitbreiding binnen en buiten SBZ maximaal af te stemmen op andere bebossingsprocessen o.m. het AGNAS-proces. (Bron: S-IHD rapport)
18	Sector landbouw De sector Landbouw vraagt om geen doelstellingen te situeren op gronden van twee melkveebedrijven binnen SBZ, die behoren tot de vergrote huiskavel. (Bron: S-IHD rapport)

	Omschrijving aandachtspunten
19	Departement LV Het departement Landbouw en Visserij vraagt om de aaneengesloten blokken met meer gevoelige landbouwgronden (cfr LGA) in de deelgebieden 1, 7, 9 en 11, waarin professionele bedrijfszetels gelegen zijn, te vrijwaren van natuurdoelstellingen. Het departement vraagt ook de resultaten van de landbouwgevoeligheidsanalyse mee te nemen in het verdere IHD-proces. (Bron: S-IHD rapport)

3 Openstaande taakstelling

De in dit hoofdstuk beschreven oppervlaktebalans op SBZ niveau werd als taakstelling vastgesteld in het S-IHD-besluit voor deze SBZ. Op basis hiervan is een indicatieve verdeling van de doeloppervlaktes over de verschillende deelgebieden gebeurd via een modelmatige berekening. In paragraaf 3.1 wordt per aangewezen habitattype in deze SBZ het overzicht gegeven van de totale oppervlakte doelen, de oppervlakte actueel habitat en het openstaand saldo aan te realiseren habitat (door omvorming vanuit bestaande andere natuur of door uitbreiding op plaatsen die nu niet ingenomen zijn door natuur). In de volgende managementplannen zal dit overzicht geactualiseerd worden met een stand van zaken en het openstaand saldo. Voor de soorten wordt geen oppervlaktebalans weergegeven. Gezien de complexe koppeling van de populatiedoelen aan habitats, regionaal belangrijke biotopen en andere vegetatietypes is het momenteel niet mogelijk om voor soorten een betekenisvolle openstaande taakstelling met oppervlaktebalans op te geven. In 3.2 wordt de taakstelling voor de soorten kort voorgesteld; voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar Bijlage 2 bij het IHD-besluit. De geactualiseerde openstaande taakstelling wordt in een latere fase van de managementplannen weergegeven.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt indicatief de actuele ligging van de habitats en de indicatieve verdeling van de doelen over de verschillende deelgebieden weergegeven. De verdeling van deze doelen over de verschillende deelgebieden maakt deel uit van het overleg met de betrokken actoren in het overlegplatform voor deze SBZ. De verdeling kan naar aanleiding daarvan in een volgende versie van het managementplan aangepast worden.

3.1 Habitats

Habitat code	Besluit Vlaamse regering		Openstaande taakstelling
	Opp. totaal doel (ha)	Opp. actueel (ha)	Opp. uitbreiding en omvorming (ha)
2310_2330	157.00	75.00	82.00
3130-3160-7140	36.00	25.00	11.00
3140	16.00	16.00	0.00
3150	7.00	5.00	2.00
3260 (km*) **	0.00	0.00	0.00
4010_7150	93.00	7.00	86.00
4030	58.00	15.00	43.00
6230	50.50	23.50	27.00
6410	22.50	6.50	16.00
6510	7.50	2.50	5.00
9120_9190	1867.00	790.00	1077.00
9160	75.00	75.00	0.00
91E0-6430	647.00	500.00	147.00

Opmerkingen
* In voorkomend geval kan de eenheid afwijken van [ha]. Bij de habitatcode wordt in dat geval aangegeven welke eenheid van toepassing is.
** Voor dit habitattype werd in het aanwijzingsbesluit geen oppervlakte doel opgegeven, wel een kwaliteitsdoel.

3.2 Soorten

Soort	Doel
Beekprik	uitbreiding
Drijvende waterweegbree	uitbreiding
Geel schorpioenmos	uitbreiding
Gewone dwergvleermuis, Ingekorven vleermuis, Laatvlieger	behoud
Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Franjestaart, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis, Bechsteins vleermuis	uitbreiding
Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Franjestaart, Ingekorven vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis, Bechsteins vleermuis	behoud
Kleine dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis	behoud
Poelkikker, Heikikker	uitbreiding
Rivierdonderpad, Kleine modderkruiper	uitbreiding

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

Voor het realiseren van de taakstelling (zie hoofdstuk 2) zijn door de Vlaamse regering een aantal prioritaire inspanningen gedefinieerd. De prioritaire inspanningen beschrijven de verschillende acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de taakstelling. De planning van deze acties hangt onder andere af van de beschikbare budgetten, de maatschappelijke context en de aanwezige kennis. Een aantal acties moeten echter prioritair gerealiseerd worden binnen de planperiode van het Vlaamse Natura 2000 programma 2014-2020 om:

- de verdere achteruitgang van habitattypes of soorten te stoppen of te vermijden (prioriteit stand still);
- de Vlaamse taakstelling 2020 te realiseren (prioriteit 2020).

Door de Vlaamse regering zijn in het S-IHD-besluit de prioritaire inspanningen bepaald waarbinnen één of meerdere prioritaire actie(s) moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd in deze SBZ. Het nader omschrijven van de acties gebeurt in overleg met alle betrokkenen binnen het overlegplatform tegen begin 2015 voor vastlegging in een nieuwe versie van het managementplan. Bijzondere aandacht zal hierbij gegeven worden aan die acties die binnen de planperiode 2015-2020 uitgevoerd moeten worden. Vanaf 2019 kunnen immers de nodige verplichtende maatregelen opgelegd worden indien blijkt dat prioritaire acties anders niet gerealiseerd worden binnen deze planperiode.

In paragraaf 4.1 is het overzicht van de prioritaire inspanningen weergegeven en de prioriteit m.b.t. de planperiode 2014-2020. In de volgende managementplannen zal dit overzicht aangevuld worden met een overzicht van de acties die vallen binnen deze verschillende inspanningen en van hun status.
In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt een ruimtelijk overzicht van de verdeling van de prioritaire inspanningen over de verschillende deelgebieden weergegeven.

4.1 Inspanningsmatrix

Gezien er nog geen vastgestelde actielijst is, worden in deze versie van het managementplan enkel de prioritaire inspanningen zoals vastgesteld in het S-IHD-besluit weergegeven. Zodra de actielijst is vastgesteld, wordt deze in een volgende versie van het managementplan aan de inspanningsmatrix toegevoegd.

	Prioritaire inspanning cfr. Besluit Vlaamse regering	Prioriteit
PI 1	Natuurgericht beheer van habitatwaardige bossen	2050
PI 2	Omvorming van niet-habitatwaardig bos naar boshabitats	2050
PI 3	Effectieve bosuitbreiding	2050
PI 4	Versterking van heidekernen	2050
PI 5	Aangepast beheer en toename van beekbegeleidende graslanden en ruigtes in de valleien van de Tappelbeek, de Visbeek en het Groot Schijn	Standstill
PI 6	Herinrichting van verlaten visvijvers in de valleien van de Visbeek en de Grote Kaliebeek	2050
PI 7	Herstel van de natuurlijke hydrologie en verbetering van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	Standstill
PI 8	Aangepast beheer van de waterlopen die door de Speciale Beschermingszone stromen	Standstill
PI 9	Afstemming van recreatief medegebruik op de ecologische waarden	2020

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke milieucondities vereist zijn voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding voor de aangewezen habitats en soorten. Bij de opmaak van dit MP 1.0 was een gebiedsgerichte invulling niet mogelijk. Informatie over de vereiste milieuomstandigheden voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van de habitats en soorten zijn te vinden in de publicatie "Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de Natura 2000 habitattypen", gepubliceerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) met als referentie T'Jollyn et al., 2009 en te consulteren op [www.inbo.be/natura 2000](http://www.inbo.be/natura2000).

6 Richtkaart

De richtkaart is een belangrijk ruimtelijke afwegingskader voor plannen, projecten, instrumenten... Het geeft in de eerste plaatst een synthese van de stand van zaken op het terrein en zoals gepland. Een natuurdoel is immers pas 'geplaatst', wanneer inrichting en beheer van het betrokken perceel afgesproken zijn in een natuurbeheerplan, of één van de gelijkwaardige plannen die er mee gelijkgesteld kunnen worden. In hoofdstuk 3 is een overzicht gegeven van de geplande doelen in natuurbeheerplannen of gelijkaardige plannen. Zolang een deel van de taakstelling niet is opgenomen, bevat de richtkaart daarnaast een ecologisch geschikte zoekzone die ruim genoeg is om via vrijwilligheid en socio-economische afwegingen te zoeken naar een optimale plaatsing van de resterende doelen en daartoe gevrijwaard wordt. De bepaling van deze zoekzone gebeurt op Vlaams niveau aan de hand van de actuele en natuurlijke potentiekaarten, rekening houdend met de oppervlakte waarvoor reeds garanties zijn op een correct beheer via een geïntegreerd beheerplan of een gelijkaardig instrument en socio-economische belangen. Dit gebeurt door middel van een geobjectiverde, modelmatige berekening. Naarmate bijkomende doelen worden 'geplaatst', door natuurbeheerplannen of gelijkwaardig instrumenten of in voorkomend geval, via verplichtingen, zal ook de omvang van de zoekzone(s) afnemen. De opmaak van de zoekzone(s) vormt dus het semiautomatische resultaat van de afspraken die gemaakt zijn over het onder correct beheer brengen van terreinen.

De richtkaart is in dit Managementplan 1.0 nog onvolledig omdat de benodigde data nog in opbouw of overleg zijn. Hieronder wordt per voorzien onderdeel aangegeven in welke mate het ingevuld is in deze planversie.

6.1 Situering actuele habitats

De situering van de actuele habitats is indicatief opgenomen in kaarten 1 en 2.

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

De ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes in dit SBZ zijn opgenomen in kaart 1.

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

De ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen is weergegeven in kaart 2. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.7 Zoekzones

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

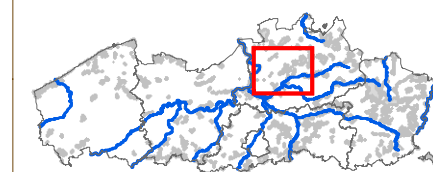
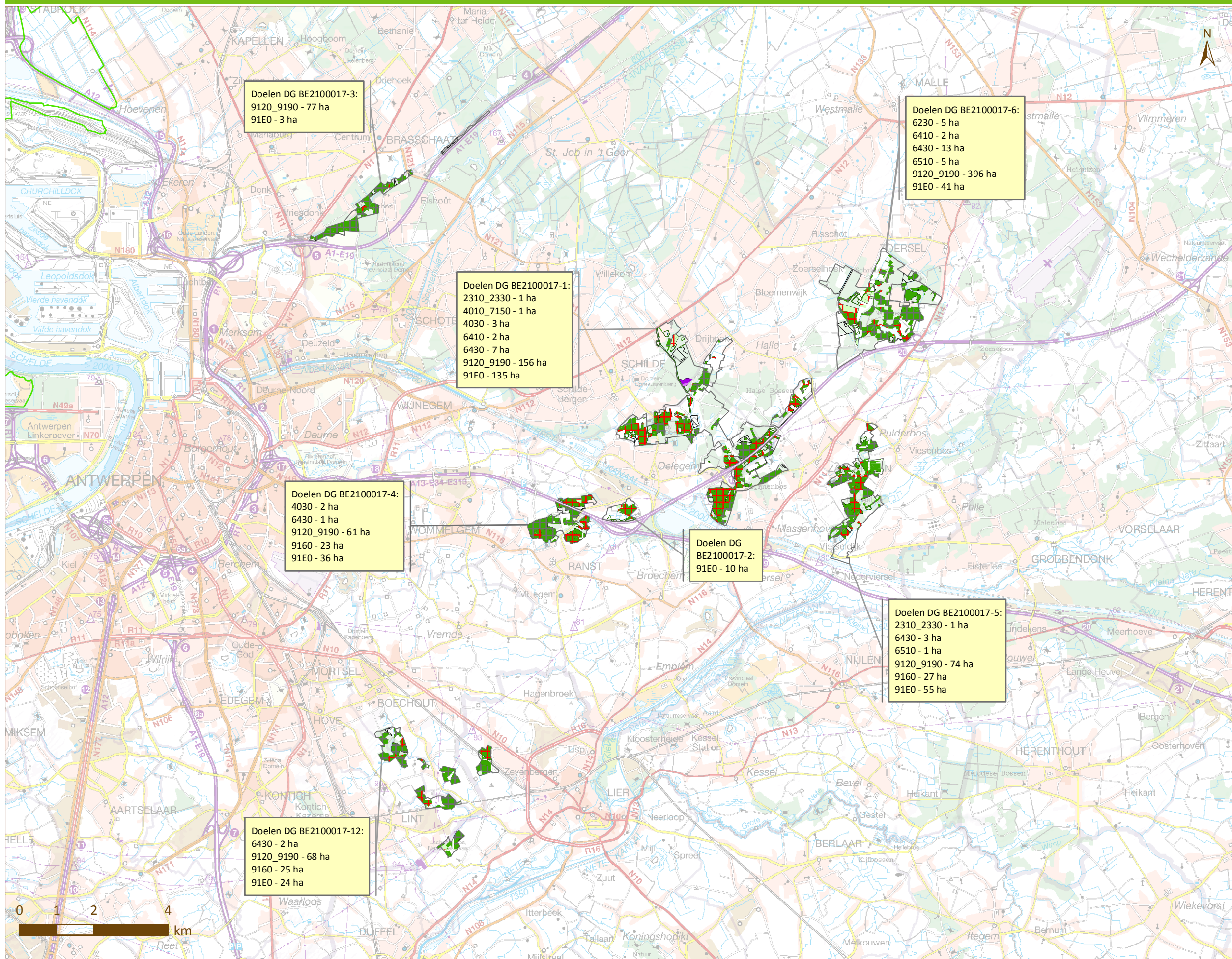
6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

Kaartenlijst

Kaart 1. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes.

Kaart 2. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

Habitat Natura 2000

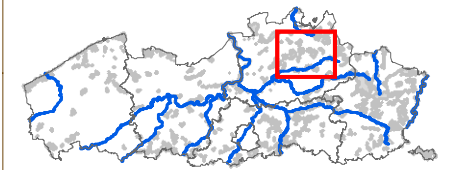
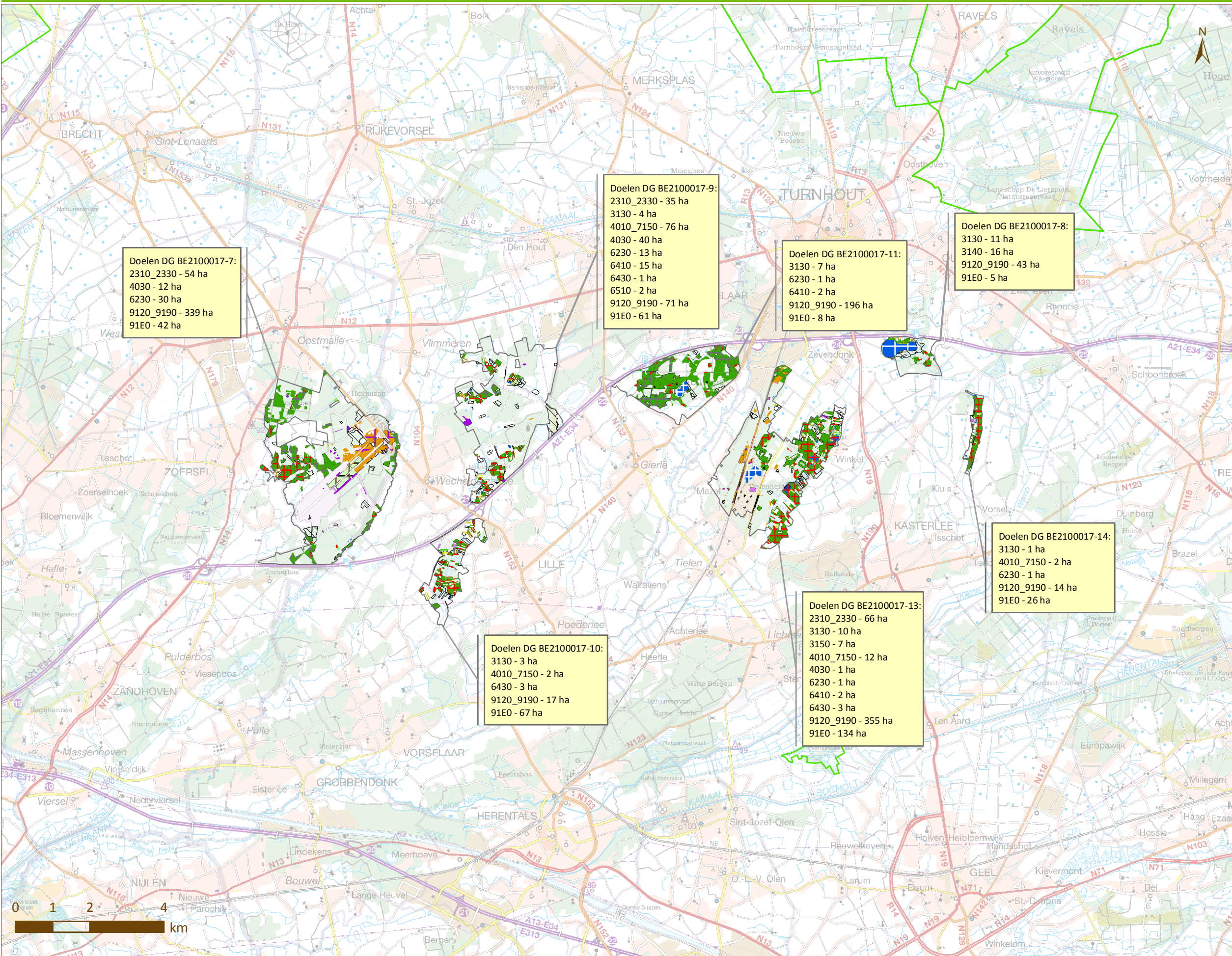
- 3130
- 3150
- 4010
- 4030
- 6230
- 6410
- 6430
- 6510
- 9120
- 9160
- 9190
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H
- SBZ-V

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

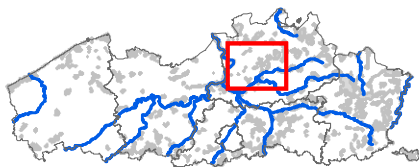
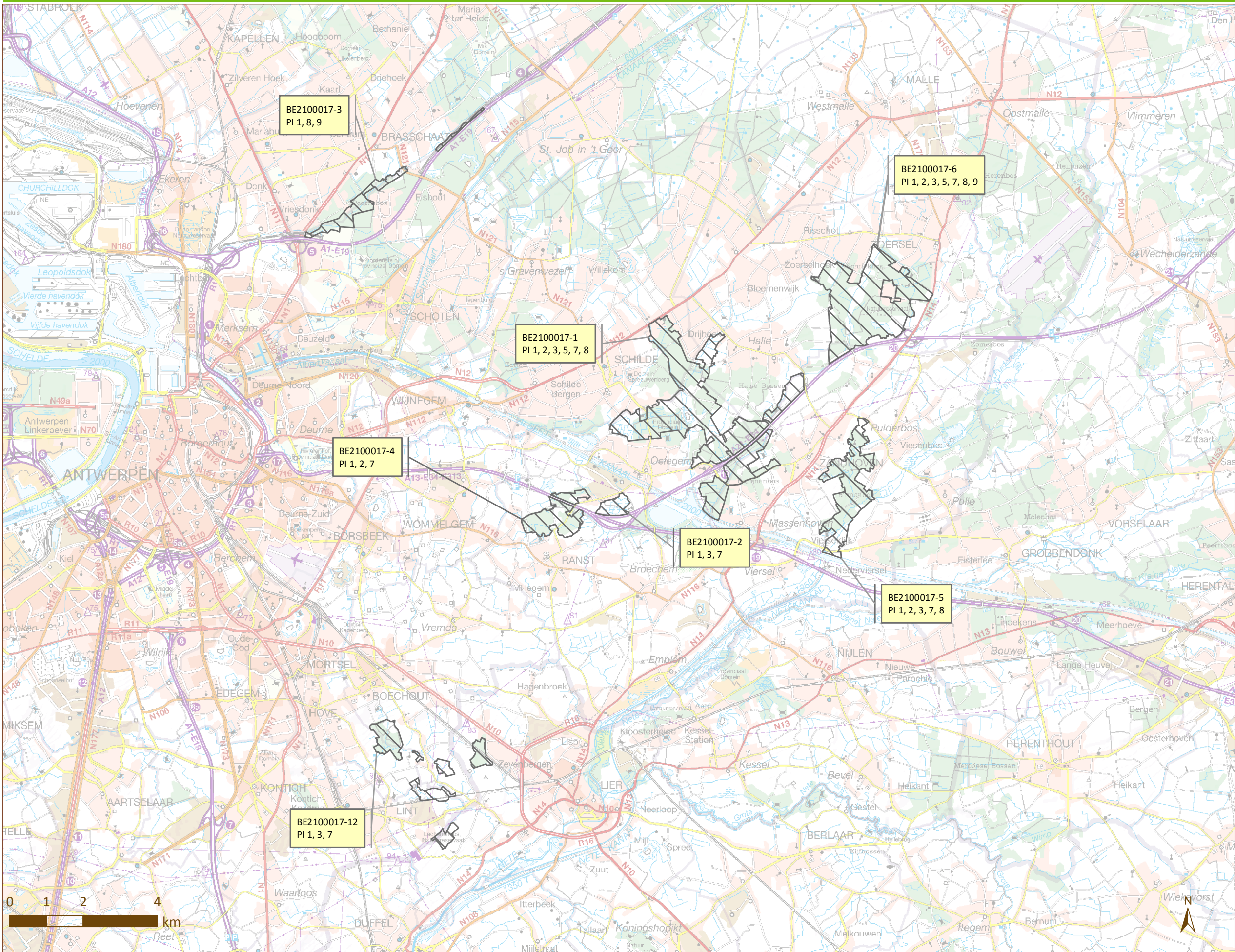
Habitat Natura 2000

- 2310
 - 2330
 - 3130
 - 3140
 - 3150
 - 3160
 - 4010
 - 4030
 - 6230
 - 6410
 - 6430
 - 6510
 - 7140
 - 7150
 - 9120
 - 9160
 - 9190
 - 91E0
- Voor habitatype 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Regionaal Belangrijk Biotoop

- rbbhc
- rbbhf
- rbbmc
- rbbmr
- rbbms
- rbbfs
- rbbfm
- rbbso
- rbbsp
- Deels habitat
- SBZ-H
- SBZ-V

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Legende

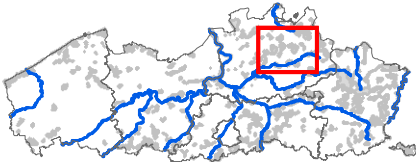
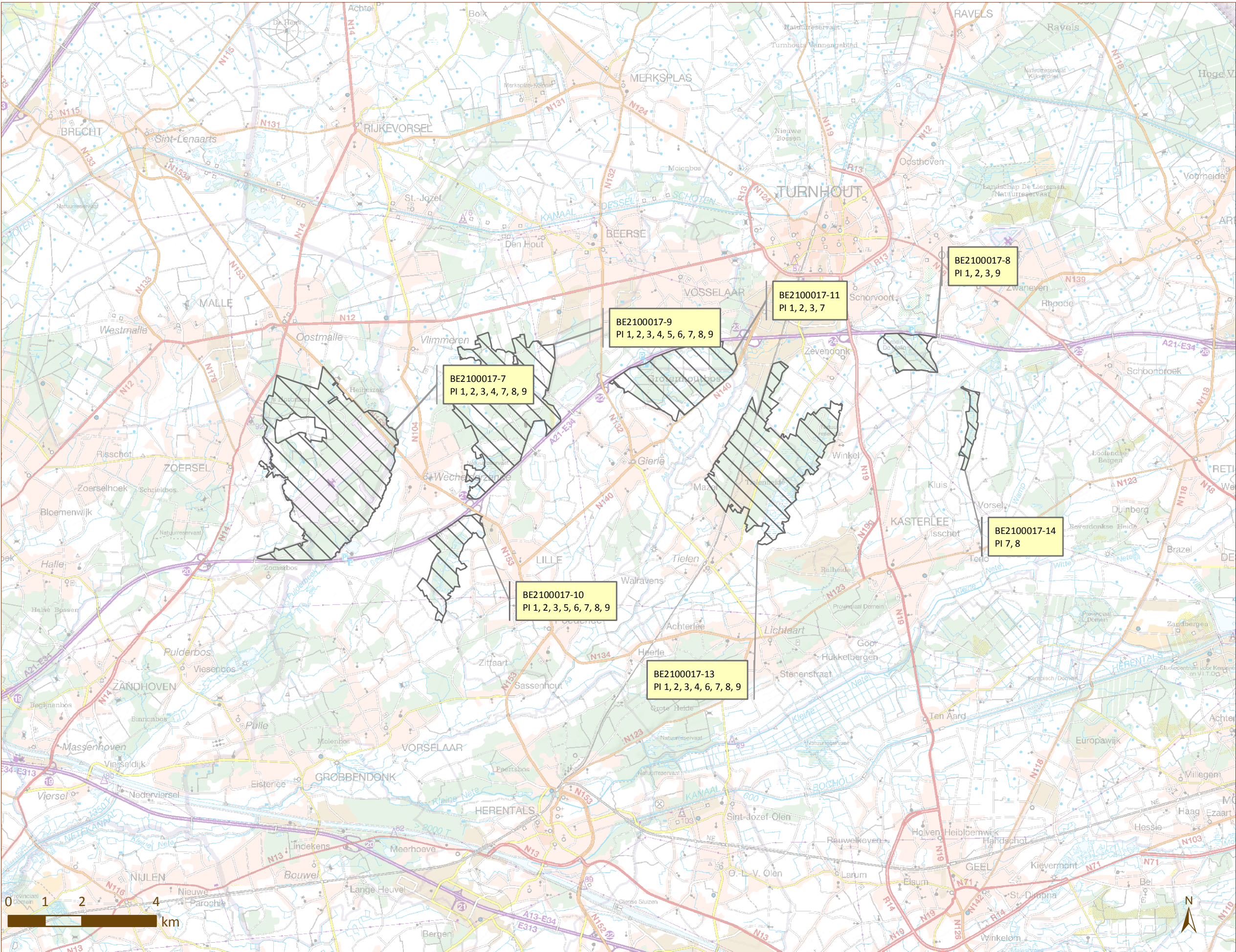
 SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Legende

SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat een globaal afwegingskader, met daarin:

- een onderlinge afweging van de ecologische vereisten van zowel de Europees te beschermen habitattypes, van de Europees te beschermen soorten als van de soorten die typisch zijn voor een Europees te beschermen habitat;
- een afweging voor soorten van regionaal belang van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats ten aanzien van ecologische vereisten voor vogelsoorten die karakteristiek zijn of vaak voorkomen in grotere, open en natuurkwaliteitsvolle weilandcomplexen.

In dit hoofdstuk moet worden aangegeven op welke wijze bij de realisatie van de taakstelling dit afwegingskader toegepast werd of zal worden.

De informatie over de uitvoering van het globaal afwegingskader voor deze SBZ wordt toegevoegd vanaf de volgende versie van het managementplan. Het Vlaams Natura 2000-programma, waar het globaal afwegingskader Natura 2000 deel van uitmaakt, bestaat immers nog niet bij de opmaak van dit Managementplan 1.0. Bovendien ontbreken in deze planversie belangrijke elementen die relevant zijn voor de beschrijving van de uitvoering van het globaal afwegingskader, zoals de ruimtelijke configuratie van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de zoekzones.